

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

การเติบโตของการท่องเที่ยวซึ่งเปรียบเสมือนเป็นวัฒนธรรมใหม่และเป็นวิถีชีวิตของบุคคลชนชาติต่าง ๆ ในโลกรวมทั้งประเทศไทยมีสาเหตุมาจากประชากรมีการศึกษาและรายได้ที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ทำได้ง่ายกว่าเดิม ประชากรในเมืองต้องการคุณภาพชีวิตการพักผ่อนโดยออกไปสัมผัสธรรมชาติ ความต้องการพักผ่อนพร้อมกันของครัวเรือนในยุคนี้มีมากขึ้น

รัฐบาลไทยและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ให้ความสำคัญในการท่องเที่ยวโดยได้พยายามส่งเสริมให้คนไทยท่องเที่ยวภายในประเทศไทย โดยเห็นว่าการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) เป็นเครื่องมือทางนโยบายเศรษฐกิจสังคมของรัฐเป็นบริการและสวัสดิการทางสังคมที่รัฐพึงส่งเสริมและจัดให้กับประชาชนโดยในส่วนของ ททท. พัฒนากลยุทธ์การตลาดจัดโครงการรณรงค์ “ ไทยเที่ยวไทย “ และในปี 2546 ททท.ได้เปิดโครงการเมืองไทยสวยงาม (Unseen In Thailand) เป็นการกระตุ้นให้คนไทยท่องเที่ยวเมืองไทยให้มากขึ้น

หัวหินเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นเมืองตากอากาศชายทะเลในยุคแรก ๆ ของไทยนอกจากแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งโบราณสถานอันทรงคุณค่าสวยงามตามแบบพุทธสถาปัตยกรรมประดับประดาด้วยผลงานทางศิลปะสกุลช่างที่รังสรรค์ขึ้นอย่างวิจิตรบรรจง เป็นถิ่นธำรงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้านมากมายให้ศึกษาซึ่งจากเหตุดังกล่าวกว่าทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี จากสถิติปี พ.ศ. 2543 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 835,638 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 327,520 คน โดยสามารถสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นประมาณ 8,211.55 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2543 : 102)

การศึกษาถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวนี้เป็นระยะ ๆ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นเพราะข้อมูลที่ได้จะมีประโยชน์ต่อการพัฒนา

กลยุทธ์และกิจกรรมในการวางแผนการตลาดให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดจนเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในเขตอำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2.2 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในอนาคต
- 2.3 เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. ประเด็นปัญหาที่ปรึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในรอบปี พ.ศ. 2546 โดยมีแนวประเด็นคำถาม คือ

3.1 ภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในประเด็นต่อไปนี้เป็นอย่างไ

3.1.1 เพศ อายุ อาชีพ

3.1.2 ระดับการศึกษา รายได้ ภูมิลำเนา

3.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพฤติกรรมทางการท่องเที่ยวในด้านต่อไปนี้เป็นอย่างไ

3.2.1 วัตถุประสงค์และแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว

3.2.2 ประเภทและกิจกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยว

3.2.3 รูปแบบในการเดินทางมาท่องเที่ยว

3.2.4 จำนวนครั้ง จำนวนวัน ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีประเด็นคำถาม คือ

ชาวไทยมีความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ในอนาคตในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

- แหล่งท่องเที่ยวที่คาดว่าจะไปเที่ยวในอนาคต
- ความต้องการในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- ปัญหาที่พบ/ข้อเสนอแนะในการเดินทางมาท่องเที่ยว
- ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

4. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจะทำการศึกษาถึง สถานภาพ วัตถุประสงค์ แรงจูงใจ และความคิดเห็นต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว โดยจะทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโรงแรมกลุ่มที่ 1 - 3 (แบ่งกลุ่มตาม ที่ ททท.กำหนด) ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลไปใช้ในการวางแผน ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปดำเนินการจัดการด้านการตลาดในอนาคต โดยขอบเขตงานวิจัยจะคำนึงถึงตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ที่กล่าวมาข้างต้น

5. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แสดงออก ทางด้าน ความคิดและความรู้สึก เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า

นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง คนไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ใน ประเทศไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวและเข้าพักใน โรงแรมในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

การเดินทางท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่อื่นซึ่งอยู่นอกเขตจังหวัด ที่อาศัยเพื่อไปพักผ่อนในโอกาสต่าง ๆ เช่น ทักษศึกษา เล่นกีฬา ทำกิจกรรมศาสนา ประชุมสัมมนา หรือกิจกรรมอื่น ที่มีค่าใช้จ่ายไปทำงาน มีค่าใช้จ่ายไปหารายได้หรือเรียนหนังสือ และจะต้องพักค้างคืน ณ ที่นั้นอย่างน้อย 1 คืน หากไม่ได้พักค้างคืนแต่เป็นการเดินทางไปท่องเที่ยวไปกลับภายในวันเดียวจะเรียกว่า “ ทักษนาจร ”

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

6.1 การได้ข้อมูล พฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวไทยในการเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางมาตรการ และกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.2 เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจของนักลงทุนที่สนใจในธุรกิจท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.3 เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจ เพื่อทำการศึกษาค้นคว้าถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาในเขต อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว
2. วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยว ภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย

1. ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว

1.1 ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว

การเดินทางท่องเที่ยวตามนิยามที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการ คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2545 : 5 – 8)

1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีไว้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

การท่องเที่ยว มีปัจจัยหลายอย่างเป็นองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ ด้านการท่องเที่ยว มี 4 ประการ คือ (Mill 1990 : 22-27)

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และการให้ความบันเทิง
2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเดินทางท่องเที่ยว เช่น ที่พัก อาหาร บริการต่าง ๆ ล้วนเป็นสิ่งจูงใจ ดึงดูดใจ มี 4 ประการ คือ ที่พักร้านอาหารและเครื่องดื่มสถานบริการ และปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

3. การขนส่ง (Transportation) การขนส่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว การขนส่งที่รวดเร็ว สะดวกสบายและปลอดภัยบนหนทางปลอดภัยระบบการจราจรที่ดีเป็นทางเลือกให้ตัดสินใจในการเดินทางไปท่องเที่ยว

4. การต้อนรับ(Hospitality) การต้อนรับเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะนักท่องเที่ยวที่ต้องการกลับไปยังสถานที่เดิม เกิดจากความประทับใจในการต้อนรับของประชาชนหรือพนักงานบริการในพื้นที่มากกว่าธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว

1.2 ประเภทของการท่องเที่ยว (Types of Tourism) สามารถจำแนกประเภทของการท่องเที่ยวออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้ (Valene Smith 1977 : 2 - 3)

1. การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) จะเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรม และแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่างเผ่าพันธุ์ ซึ่งรวมไปถึงการไปเยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรม รำฟ้อน และเข้าร่วมพิธีทางศาสนาต่าง ๆ

2. การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Tourism) เป็นการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวจากแดนไกลให้เข้ามาท่องเที่ยว เน้นสิ่งดึงดูดใจที่เป็นสิ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายภาพการเดินทาง การปีนเขา การล่องเรือเล็ก และการตั้งแคมป์ เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและการเข้าร่วมใช้ชีวิตเก่า ๆ ที่กำลังจะสูญหายไปบางท้องถิ่นเพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประวัติความเป็นมา การดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตน เช่น การแสดงศิลปวัฒนธรรมประเพณี และงานเทศกาล เป็นต้น

4. การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) เป็นการท่องเที่ยวชมพิพิธภัณฑสถานและโบราณสถาน ที่เน้นความรุ่งเรืองในอดีต อาจเป็นการชมอนุสาวรีย์ โบสถ์ วิหาร พระราชวัง และ การแสดงแสงเสียงเหตุการณ์เด่น ๆ ในอดีต

5. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business Tourism) เป็นการประชุมหรือพบปะกันหรือการสัมมนา ซึ่งมักรวมเอาการท่องเที่ยวเข้ามาไว้ด้วย

6. การท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ (Recreational Tourism) เป็นการเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬา นันทกรีฑาโรด การอาบแดด และการสมาคมกันในสิ่งแวดล้อมที่ผ่อนคลายจิตใจ เช่น หาดทราย ชายทะเล การแข่งขันกอล์ฟ เป็นต้น

7. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงาน เพื่อเป็นการจูงใจของหน่วยงานและบริษัทห้างร้านต่าง ๆ

เพื่อการดูงาน ประชุม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และเพื่อนันทนาการ โดยหน่วยงานและบริษัท ห้างร้านจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้ทั้งหมด

1.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 6-7)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูงยิ่งในการนำเงินตราต่างประเทศ เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้อันดับหนึ่ง เมื่อเทียบกับ สินค้าส่งออกอื่นๆ การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม ดังต่อไปนี้คือ

1.3.1 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

- เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ

ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

- ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน
- ก่อให้เกิดการกระจายรายได้
- ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น
- ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต

1.3.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ

- ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น
- ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น
- ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา
- ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น
- ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นนำทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็น สินค้าที่ระลึกจำหน่าย
- ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี

1.4 ประโยชน์ที่ท้องถิ่นจะได้รับจากการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

4-5)

การสร้างงานสร้างอาชีพกล่าวคือ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการ ที่ประกอบด้วยธุรกิจมากมายหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงและธุรกิจเกี่ยวเนื่อง ธุรกิจบริการย่อมหมายถึง การใช้จำนวนแรงงานมาก และมีลักษณะพิเศษคือ ไม่จำเป็นต้องพึ่งพา เทคโนโลยีขั้นสูงจากต่างประเทศเท่าไรนัก อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงจะช่วยบรรเทาปัญหาการว่างงานให้ลดน้อยลงได้ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจะช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้เร็วขึ้น และเนื่องจากแรงงานที่ใช้ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานที่ไม่ต้องใช้

เทคนิคระดับสูง และใช้เวลาฝึกฝนระยะสั้น การขยายตัวอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีผลต่อเนื่องในการสร้างงานให้คนในชาติได้อย่างมาก โดยจะสามารถแยกลักษณะงานออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. งานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม บริษัทนำเที่ยว สายการบิน บั๊กเก็ต ภัตตาคาร ร้านอาหาร สถานเริงรมย์ การประกอบการขนส่งผู้โดยสาร นอกจากนี้ยังมีงานที่เห็นได้ชัดมาก คือ การผลิตสินค้าของที่ระลึกหรือสินค้าพื้นเมือง เช่น การทอผ้า เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา

2. งานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางอ้อม ได้แก่ งานด้านการก่อสร้าง เช่น สร้างอาคารที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า งานด้านกิจกรรม เช่น ปลูกผัก เลี้ยงไก่ ขายให้โรงแรม เป็นต้น

1.5 นักท่องเที่ยว

องค์การท่องเที่ยวแห่งโลก (World Tourism Organization : WTO) ได้ประกาศใช้คำนิยามเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวเมื่อปี ค.ศ. 1968 โดยเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกใช้คำนิยามที่หมายถึง “ นักท่องเที่ยว “ ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2545 : 6-8)

Traveller หมายถึง ผู้เดินทาง นักเดินทาง นักท่องเที่ยว ซึ่งรวมทั้งผู้ที่สามารถนำมาจัดเก็บเป็นข้อมูลสถิติได้ เช่น นักท่องเที่ยว (Tourist) และเก็บรวบรวมเป็นสถิติไม่ได้ เช่น ผู้อพยพ (Immigrant) ผู้เร่ร่อน (Nomad) ผู้โดยสารที่เดินทางผ่าน (Transit - Passenger) ผู้ทำงานตามชายแดน (Border Worker) ผู้ปฏิบัติราชการที่ได้รับมอบหมายในประเทศ นั้น (Diplomat, Representative of Consulate, Member of Armed Force) และผู้ลี้ภัย (Refugee)

Visitor หมายถึง ผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน เดินทางมาเยือนและพักอยู่ในประเทศตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ (Local accommodation) โดยแยกลักษณะของนักท่องเที่ยว ดังนี้

- International Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน เดินทางเข้ามาในประเทศและพำนักอยู่ครั้งหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง (1 คืน) และไม่เกิน 90 วัน

- Domestic Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน อาจเป็นคนไทยหรือ คนต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทยเดินทางมาจากจังหวัดที่อยู่อาศัยปกติของตนไปยังจังหวัดอื่น ๆ ระยะเวลาพำนักไม่เกิน 90 วัน

Excursionist หมายถึง นักทัศนาจรผู้มาเยือนที่ไม่ได้ค้างคืน(Day Visitor) เดินทางมาเยือนชั่วคราวและอยู่ในประเทศน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ได้ใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ เช่น ผู้เดินทางมากับเรือสำราญ (Cruise) โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยว คือ

- International Excursionist หมายถึง นักทัศนาจรระหว่างประเทศ
- Domestic Excursionist หมายถึง นักทัศนาจรภายในประเทศ

1.6 แหล่งท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวแยกตามลักษณะและความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้ 3 ประเภท คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2545 : 8-9)

1. ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ ทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

2. ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน และศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีหรือศาสนา ได้แก่ วัด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน ศาสนสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์และอนุสรณ์สถาน เป็นต้น

3. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวในลักษณะของพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิตในชนบท ศูนย์วัฒนธรรมสินค้าพื้นเมือง ไร่ สวน พืช ผัก ผลไม้และเหมือง เป็นต้น

2. วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย

2.1 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว (Behavior of Tourists) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน เกิดจากสาเหตุที่ต่างกัน เช่น การอบรมเลี้ยงดู ธรรมเนียม การศึกษา เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนาและประสบการณ์ชีวิต พฤติกรรมที่พบเห็นโดยทั่วไปของนักท่องเที่ยวมักจะมีพฤติกรรมดังนี้ (เดชา บุญค้ำ และคณะ 2531 : 8-9)

1. การชมเมืองโบราณ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวประเภทนี้ ชอบที่จะนั่งรถชมเมือง หรือเดินทางชมเมือง หรือใช้ยานพาหนะอื่น ๆ เช่น รถม้า รถสามล้อ

2. การเข้าชมสถานที่สำคัญและสถานที่สนใจ สถานที่ที่สนใจมักจะ เป็นสถาปัตยกรรมในเชิงวัฒนธรรม บ้านบุคคลสำคัญในอดีต พิพิธภัณฑ์

3. การชมการเล่นพื้นเมือง หรือขบวนในงานเทศกาล ในด้านการจัด สถานที่ขึ้นอยู่กับรูปแบบและขนาดที่ต้องการของการละเล่น โดยการละเล่นนั้น ๆ อาจเป็นการ จัดถาวรหรือจัดขึ้นเป็นครั้งคราวก็ได้ เช่น เทศกาลลอยกระทง เทศกาลประกวดผลไม้ เป็นต้น

4. การจับจ่ายซื้อสิ่งของ ส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ระลึกผลิตภัณฑ์ พื้นเมืองต่าง ๆ อาจจัดรวมเป็นบริเวณขายอาหารและจับจ่ายซื้อสินค้าไปด้วยกัน เช่น กลุ่มร้านค้า บริเวณจังหวัดเพชรบุรี

5. การนมัสกาลสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวลักษณะนี้มักเป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย กิจกรรมที่ทำได้แก่ การซื้อรูปเทียนบูชา การรดน้ำมนต์ การแก้บน การไหว้พระปิดทอง การบริจาคเงิน และมักจบลงด้วยการจับจ่ายซื้อของที่นำมาขายในบริเวณ นั้น

6. การแข่งขันกีฬาและคูกีฬา การท่องเที่ยวลักษณะนี้จะพบนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่ชอบการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะการแข่งขันกอล์ฟ การแข่งเรือ และชมการแข่งขันชกมวยของชาวต่างประเทศ นักท่องเที่ยวประเภทนี้มักจะมี พฤติกรรมชอบการออกกำลังกาย เป็นนักการทูต นักการเมือง นักธุรกิจ เพราะมีรสนิยมและ รายได้สูง

7. การพำนั พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวลักษณะนี้ มีจุดประสงค์เพื่อ การพำนัเป็นหลัก ซึ่งมักจะเดินทางไปต่างประเทศหรือบ่อนที่ได้รับอนุญาต และมีแรงจูงใจอื่น ๆ ที่เข้าชวนให้ท่องเที่ยวไป ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีฐานะทางการเงินดีและเป็นผู้ทรงอิทธิพล หรือประกอบอาชีพที่ผดกฤหมาย

8. การผจญภัย พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวลักษณะนี้ มักจะเดินทางไปตาม สถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกถึงการเสี่ยงภัยและการผจญภัย เช่น ดิ่งพสุธา ปีนหน้าผาสูง กระโดดหอ เป็นต้น

ในการวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว จะกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจ เดินทางท่องเที่ยว ได้แก่

1. ความตั้งใจที่จะท่องเที่ยว
2. แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว

2.2 ความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แมคอินทอชและเกลด์เนอร์ (Mcintosh and Goeldner 1980 : 124 – 125) ระบุว่าความตั้งใจเดินทางท่องเที่ยวเกิดจากการกระตุ้น 4 ด้าน คือ

1. ตัวกระตุ้นทางกายภาพ (Physical Motivators) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อผ่อนคลายทางกายภาพ หรือ เพื่อร่างกาย เช่น การไปพักผ่อนร่างกาย การทำกิจกรรมทางกีฬา การไปตากอากาศชายทะเล เป็นต้น

2. ตัวกระตุ้นทางวัฒนธรรม (Cultural Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดการเดินทางเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของกลุ่มชนต่าง ๆ

3. ตัวกระตุ้นทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Motivator) เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดการเดินทางเพื่อไปเยี่ยมเยือนญาติ เพื่อนหรือเพื่อพบปะกับบุคคลต่าง ๆ

4. ตัวกระตุ้นทางด้านฐานะและชื่อเสียง (Status and Prestige Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ต้องการยกฐานะของตนเองให้สูงขึ้น เพื่อเกียรติยศและชื่อเสียง เช่น การเดินทางไปต่างประเทศ ไปประชุมสัมมนาหรือการศึกษาดูงาน เป็นต้น

นักวิจัย (Mill 1990 ; Fish and Price 1991) ได้ศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว (Travel Motivation) และพบว่าการเดินทางท่องเที่ยวมีทั้งแรงผลักดัน (Push Factors) ที่ทำให้พวกเขาต้องการเดินทางท่องเที่ยว และในขณะเดียวกันการตัดสินใจเดินทางไปจุดหมายปลายทางใด ขึ้นอยู่กับแรงดึง (Pull Factors) ซึ่งทั้งสองปัจจัยได้มีการศึกษาและค้นพบสาเหตุหลายประการ ดังนี้

2.2.1 แรงผลักดัน (Push Factors) มี 7 ประการ ได้แก่

1. ความต้องการที่ตอบสนองความต้องการของร่างกาย (Physical) เช่น เมื่อทำงานหนัก ร่างกายย่อมต้องการพักผ่อน การเดินทางท่องเที่ยวเป็นทางเลือกหนึ่งในการพักผ่อนร่างกาย

2. ความต้องการที่จะหลบหนีความจำเจ (Escape) เช่น การหลบหนีการจราจรที่ติดขัดในเมือง

3. ความต้องการพบสิ่งแปลกใหม่ (Novelty)

4. ความต้องการสร้างชื่อเสียงเกียรติยศ (Esteem / Prestige)

5. การเดินทางที่เกิดจากความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้ (Education Vacation) เช่นมีความต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ชนชาติ และการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากที่อยู่อาศัยเดิม

6. การไปทำใจจากเรื่องร้าย ๆ (Coping)

7. ความต้องการในการเดินทาง เพื่อให้โอกาสในการเข้าสังคม และหาโอกาสที่จะได้ติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ ๆ

2.2.2 แรงดึง (Pull Factors) การเลือกจุดหมายปลายทาง คือ แรงดึงต่าง ๆ นำไปสู่การกำหนดสถานที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการไป เช่น หากแรงผลักดันในการเดินทางเป็นการไปทำใจ (Coping) จุดประสงค์คือ ต้องการไปที่เงียบ ๆ ไม่พบปะผู้คนเพื่อต้องการในการอยู่เงียบ ๆ เพียงคนเดียวแต่หากแรงผลักดันในการเดินทางท่องเที่ยว คือ การสร้างความภูมิใจให้กับตนเอง การเลือกสถานที่ท่องเที่ยวอาจเป็นสถานที่ซึ่งมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับทั่วไป

2.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสงค์การท่องเที่ยว

การเดินทางท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตสังคมในปัจจุบัน ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสงค์การท่องเที่ยว คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2545 : 7 – 8)

1. ปัจจัยผลักดัน ได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสร้างบ้านแปลงเมือง การมีรายได้และเวลาว่างเพิ่มขึ้น ความแตกต่างของรูปแบบอาชีพทำให้ระดับวิถีชีวิตความเป็นอยู่แตกต่างกันและดีขึ้น การพัฒนาการทางด้านคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร ตลอดจนการเปลี่ยนด้านต่าง ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์

2. ปัจจัยดึงดูด ได้แก่ ความพร้อมของอุปทานการท่องเที่ยว ราคาการท่องเที่ยว กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ความปลอดภัย ความสงบสุขของสังคม และสื่อมวลชน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ (2527) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง - ลำพูน พบว่าผู้ที่เดินทางไปท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง - ลำพูน จะเป็นกลุ่มของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มของผู้ประกอบธุรกิจและการค้า กลุ่มผู้มีอาชีพรับจ้าง กลุ่มนักเรียนนักศึกษาและกลุ่มอาชีพอื่น ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางเพื่อการพักผ่อนมากที่สุด และมีการเดินทางโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเยี่ยมญาติเพื่อนรวมทั้งการไปราชการหรือการติดต่อธุรกิจต่าง ๆ อยู่ในสัดส่วนที่สูงพอสมควร

จงพิศ สิริรัตน์ และคณะ (2534) ได้สำรวจสถิตินักท่องเที่ยวภาคใต้ปี 2534 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศจะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยระดับช่วงอายุอยู่ระหว่าง 25- 34 ปี มากที่สุด โดยภูมิลำเนาส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนมากที่สุด พาหนะที่ใช้ในการเดินทางส่วนใหญ่

นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว เนื่องจากสามารถแวะชมสถานที่ท่องเที่ยวตามเส้นทางที่เดินทางได้และเป็นการสะดวกในการเดินทาง

สุรพล ปธานวนิช และคณะ (2536 : 12 – 127,146 – 147) ได้ศึกษาพบว่า บุคคลเมื่อมีอายุมากขึ้นมักไม่นิยมที่จะท่องเที่ยวแบบเลี้ยวภัยหรือต้องใช้กำลังกายมาก แต่จะนิยมการท่องเที่ยวที่สะดวกสบายตลอดจนมีความพอใจในแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด และโบราณสถานมากขึ้น นอกจากนี้ผู้มีอายุตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป มักจะเดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัวมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่ผู้มีอายุน้อยมักนิยมท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด และพบว่านักท่องเที่ยวเพศชายนิยมที่จะท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทป่าเขาและน้ำตกมากกว่าเพศหญิง เพศหญิงนิยมท่องเที่ยวทางทะเลมากกว่าเพศชาย และพบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยว กล่าวคือผู้มีการศึกษาสูงจะมีความต้องการไปเที่ยวมากขึ้น และมีแนวโน้มจะเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำ ส่วนในด้านแหล่งท่องเที่ยวพบว่าผู้มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะท่องเที่ยวทางทะเล ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวแบบพักผ่อนนิยมเข้าพักในโรงแรมและมีระยะเวลาในการท่องเที่ยวมากกว่า ในขณะที่ผู้มีการศึกษาดำมีความนิยมที่จะท่องเที่ยว ป่าเขา น้ำตก การท่องเที่ยวตามวัด และทำบุญและพบว่าผู้ที่มีรายได้สูงมักมีโอกาสในการท่องเที่ยวส่วนตัว หรือเที่ยวกับครอบครัวมากขึ้น และชอบพักตามโรงแรมที่มีความสะดวกสบายและมีความเป็นส่วนตัว ในขณะที่ผู้มีรายได้ต่ำมักจะเดินทางท่องเที่ยวเป็นกลุ่มซึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายน้อย ส่วนในด้านการพักแรมจะเข้าพักในสถานที่พักราคาถูกและพักเป็นกลุ่ม

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย (2536 : 50 – 51) ได้วิเคราะห์การเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบจำลองโลจิต (Logit Model) ปรากฏว่าการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันตามเพศ อายุ อาชีพ และรายได้

นักท่องเที่ยวหญิงมีแนวโน้มชอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ และศูนย์การค้ามากกว่านักท่องเที่ยวชาย นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากจะชอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์และรีสอร์ทมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่ชอบประเภทธรรมชาติน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่กลุ่มพนักงานประจำ มีรูปแบบการไปเที่ยวไม่ต่างจากอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มที่มีรายได้ระดับกลางคือระหว่าง 2,500 – 15,000 บาทต่อเดือน จะชอบเที่ยวประเภทสถานบันเทิงมากกว่ากลุ่มรายได้อื่น

ผลการวิเคราะห์พบว่า ความน่าจะเป็นในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมีค่าสูงที่สุด เมื่อเทียบกับการเลือกแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ในเกือบทุกกลุ่มอาชีพในด้านรายได้ ยกเว้นกลุ่มชายสูงอายุมีรายได้อยู่ในช่วง 2,500 – 15,000 บาทต่อเดือนและมีอาชีพเป็น

พนักงานประจำหรือเป็นเจ้าของกิจการ ที่มีแนวโน้มเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่มีสิ่งดึงดูดอะไรเป็นพิเศษ

กลุ่มนักท่องเที่ยวชายที่มีอายุ 25 - 30 ปีและมีรายได้ระหว่าง 2,500 - 15,000 บาทต่อเดือน มีความสนใจเที่ยวประเภทสถานเริงรมย์สูงสุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวหญิงทุกระดับรายได้และอาชีพ จะไม่เลือกการท่องเที่ยวประเภทสถานบันเทิงเริงรมย์

กลุ่มชายที่มีอายุมากขึ้นมีความน่าจะเป็นในการเลือกสถานที่บันเทิงเริงรมย์น้อยลง จะหันไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด หรือสถานที่ประวัติศาสตร์แทน สำหรับหญิงที่มีอายุมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะเลือกสถานที่ทางประวัติศาสตร์มากขึ้นเช่นกัน และยังพบว่านักท่องเที่ยวหญิงนิยมการไปเที่ยวตามศูนย์การค้ามากกว่านักท่องเที่ยวชาย

จากการวิเคราะห์หาความสอดคล้องของปรากฏการณ์และพฤติกรรม ในการท่องเที่ยวพบว่าคนไทยเห็นการท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นมากขึ้น โดยให้คุณค่าว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตเป็นรางวัลกับชีวิต มิใช่เป็นสิ่งฟุ่มเฟือยพฤติกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของนักท่องเที่ยวในหลาย ๆ ด้าน มีทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ถิ่นที่อยู่ ด้านประชากร ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพ โดยเฉพาะในเรื่องอายุซึ่งคนที่มีอายุต่างกันจะมีความคิด ความสนใจ และมีความพร้อมทางด้านร่างกายที่แตกต่างกัน อันจะนำไปสู่พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ต่างกัน

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ (2538) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยปี 2537 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ 3,706 ตัวอย่างและส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ระดับครัวเรือน 4,205 ครัวเรือน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

วัตถุประสงค์และแรงจูงใจในการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2537 ด้วยวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ การพักผ่อน เยี่ยมญาติ และปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า แหล่งท่องเที่ยวที่ไปมากเรียงตามลำดับ คือ ศูนย์การค้า ตลาดในเมือง วัด ภูเขา น้ำตก ทะเล เกาะ

สิ่งจูงใจที่สำคัญในการท่องเที่ยวพบว่า เป็นผลพลอยได้จากการทำกิจกรรมอื่น ๆ และอาศัยช่วงเวลาที่มีย่งเที่ยวไปด้วย คำชวนจากเพื่อนและญาติเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญรองลงมา การเลือกแหล่งท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับ สภาพของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย ความสะดวกในการเดินทาง และระยะเวลาที่มีเป็นเกณฑ์ในการประกอบการตัดสินใจ

เพศกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวชายไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนไปสัมมนา เจริญธุรกิจสูงกว่านักท่องเที่ยวหญิงขณะที่นักท่องเที่ยวหญิงไปเยี่ยมญาติ และไปประกอบกิจกรรมทางศาสนาสูงกว่า ในด้านประเภทแหล่งท่องเที่ยวทั้งชายและหญิงชอบไปยัง

แหล่งท่องเที่ยวที่คล้ายคลึงกัน แต่นักท่องเที่ยวชายไปเที่ยวสถานเชิงรมย์สูงกว่า และนักท่องเที่ยวชายมีอำนาจตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวหญิง

อายุกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มอายุที่แตกต่างกันมีวัตถุประสงค์การไปท่องเที่ยวหลักที่เหมือนกัน คือ การไปพักผ่อนเยี่ยมญาติ แต่สำหรับวัตถุประสงค์ด้านอื่นจะแตกต่างกันไป เช่น กลุ่มอายุน้อยจะไปทัศนศึกษามากกว่า กลุ่มกลางคนจะไปประชุมสัมมนามากกว่า และกลุ่มสูงอายุจะไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนามากกว่า

อาชีพกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มบุคคลที่มีรายได้เป็นเงินเดือนประจำอันได้แก่ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท เดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรมรับจ้างจะท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติและปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนามากกว่าอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีอำนาจตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมด

ระดับการศึกษากับพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่าผู้มีการศึกษาระดับสูงกว่าจะท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนมากกว่า ขณะที่ผู้มีการศึกษาดำลงมาจะท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติเป็นวัตถุประสงค์หลัก รวมทั้งมีการท่องเที่ยวอันเนื่องมาจากการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาสูงด้วย ผู้มีการศึกษาระดับสูงจะมีอำนาจในการตัดสินใจในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาดำ

รายได้กับพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่าผู้มียาได้สูงจะมีวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนมากกว่า ขณะที่ผู้มียาได้ต่ำจะท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติเป็นสำคัญ และมีกิจกรรมด้านศาสนามากกว่า และกลุ่มที่มีรายได้สูงจะมีสิ่งจูงใจให้ไปท่องเที่ยวจากประสบการณ์ที่ประทับใจในอดีตจากการได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มรายได้ต่ำ ในด้านการเดินทางกลุ่มรายได้สูงมักจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเองใช้รถยนต์ส่วนบุคคลและใช้บริการเครื่องบินมากกว่าพักผ่อน และรับประทานอาหารในโรงแรมและสถานประกอบการมากกว่ากลุ่มรายได้ต่ำ

พัฒน์พงษ์ พงษ์ทองเจริญ (2541) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 200 คน พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่จะเดินทางมาจากภาคกลางและกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว พักผ่อน ทำบุญและไหว้พระ ถ้าพักค้างแรมจะนิยมพักตามบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติและโรงแรม พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ได้แก่ รถยนต์ส่วนตัว รถยนต์โดยสารประจำทาง และรถไฟตามลำดับ

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยพบว่า ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นมากที่สุดในเรื่องความงดงามทางด้านสถาปัตยกรรม

ของแหล่งโบราณสถาน ประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ การมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรค่าแก่การสักการะ การได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลก

ธงชัย ฐิติวิริยะ (2541) ศึกษาอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี พ.ศ. 2530 – 2540 โดยได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวมีอายุระหว่าง 26 – 45 ปี ประกอบอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างบริษัทเอกชน ด้านรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 – 9,999 บาท และ 15,000 – 19,999 บาท เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคกลางและกรุงเทพมหานคร นิยมพักตามโรงแรมและบ้านญาติหรือบ้านเพื่อนวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวคือ เป็นการเยี่ยมญาติ หรือเพื่อน และเพื่อการพักผ่อน ใช้เวลาการท่องเที่ยวประมาณ 1 – 4 วัน ในการเดินทางมาท่องเที่ยวมีทั้งแบบมาเที่ยวคนเดียวเที่ยวกับเพื่อนและเที่ยวกับครอบครัว สาเหตุที่มาเที่ยวเพราะว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและต้องการให้มีการพัฒนาและปรับปรุงในด้านแหล่งท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง ความปลอดภัย ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวและที่พัก

ณัฐกานต์ โรจนนุตมะ (2542) ศึกษาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวคือรายได้ของครอบครัว ในด้านการเดินทาง จะเดินทางด้วยตนเองปัจจัยที่มีบทบาทในการกำหนดอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นคือฤดูกาลและขนาดของครอบครัว ส่วนเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ไม่มีอิทธิพลในการกำหนดอุปสงค์

ทวีศักดิ์ ทิพยมหิษย์ (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรีและจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรี บริเวณหาดบางแสน และพัทยา จำนวน 600 คน และจังหวัดฉะเชิงเทราบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำนวน 600 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 1,200 คน พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรีเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ด้านระดับรายได้ของนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มอยู่ระหว่าง 5,000 - 7,500 บาท อายุ 21 - 30 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว กลุ่มที่เดินทางไปจังหวัดชลบุรี มีจุดประสงค์เพื่อต้องการพักผ่อน ขณะที่กลุ่มจังหวัดฉะเชิงเทรา มีจุดประสงค์เพื่อนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ส่วนการเดินทางทั้งสองกลุ่มเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะหลัก

3.1 จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปในประเด็นที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้

ในการศึกษาสำรวจพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยจะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 25 – 34 ปีมากที่สุด ผู้มีการศึกษาสูงโดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย : 2528,2530 ; จงพิศ ศิริรัตน์ และคณะ 2534 : 17,27) ผลการสำรวจของ วิวัฒน์ชัย บุญยศักดิ์ (2528 : 141) พบว่าผู้ที่เดินทางไปท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง-ลำพูน จะเป็นกลุ่มของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด และจากการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2535 : 3-47) พบว่า กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนและกลุ่มข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นกลุ่มหลักที่เข้ามาท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในขณะที่ผลการสำรวจนักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวเขาใหญ่พบว่า ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างเอกชน รองลงมาคือนักศึกษา ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัวและกลุ่มแม่บ้าน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532 : 2 - 2) ส่วนระดับรายได้จากการวิจัยของ เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ (2537 : 6 - 3) ซึ่งทำการสำรวจข้อมูลจากนักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในปี 2536 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 62.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ด้านแหล่งที่มาของนักท่องเที่ยวจากผลการวิจัยพบว่า มีนักท่องเที่ยวที่ไปจากกรุงเทพมหานครในสัดส่วนที่สูงกว่านักท่องเที่ยวในภูมิภาคเดียวกัน เช่น ผลการศึกษาในแหล่งท่องเที่ยวเขาใหญ่ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2532 : 2 - 2) การศึกษาในบริเวณเกาะสมุย (จงพิศ ศิริรัตน์ และคณะ 2534 : 67) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชากรในเขตกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและกำลังเศรษฐกิจสูงกว่าประชากรในจังหวัดอื่นๆ

3.1.1 วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการพักผ่อนมากที่สุด (วิวัฒน์ชัย บุญยศักดิ์ 2528 : 141 ; การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2530 ; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2532 : 2 – 3 ; จงพิศ กนกโชติ และสมแก้ว รุ่งเลิศ เกรียงไกร 2532 : 47, 57, 67 ; จงพิศ ศิริรัตน์ และคณะ 2534 : 17 , 27) แต่ก็ยังมีการเดินทางโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเยี่ยมญาติ เพื่อนร่วมทั้งการไปราชการหรือการติดต่อทางธุรกิจต่าง ๆ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535 : 3–35 ; สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2536 : 49)

3.1.2 พาหนะในการเดินทาง

ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางรถยนต์ส่วนตัว (จงพิศ ศิริรัตน์ และ คณะ 2534 : 27) เพราะมักจะเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ ตามแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทาง ความสะดวกของการคมนาคม การเป็นเจ้าของรถยนต์มากขึ้นและที่สำคัญก็คือมีความเป็นอิสระ มีความยืดหยุ่นในการจัดสรรเวลาการท่องเที่ยว รวมทั้งสามารถที่จะเข้าแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ดีกว่าโดยไม่มีข้อจำกัดในด้านระยะทางหรือช่วงเวลาการเดินทางรองลงมาได้แก่ การเดินทางโดยรถไฟ รถปรับอากาศ รถยนต์โดยสาร รถเช่าเหมา และเครื่องบิน

3.1.3 การใช้บริการบริษัทท่องเที่ยว

การเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย มักไม่นิยมใช้บริการของบริษัทนำเที่ยว แต่จะเดินทางเอง(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2530 ; มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2532) โดยการจัดนำเที่ยวกันเอง หรือนำรถไปเที่ยวด้วยกัน รวมทั้งการเดินทางโดยใช้พาหนะขนส่งสาธารณะไปเที่ยวพร้อม ๆ กัน

3.1.4 ลักษณะการเดินทาง

การเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทยส่วนใหญ่ จะมีผู้ร่วมเดินทางด้วยในลักษณะของการเดินทางเป็นกลุ่มและกลุ่มที่สำคัญมากที่สุด คือ กลุ่มเพื่อน (Research Consultant International of Canwer LP 2527 : 29) เนื่องจากการท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนนักท่องเที่ยวสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระมากกว่าการท่องเที่ยวกับกลุ่มบุคคลอื่น ๆ นอกจากกลุ่มเพื่อนก็มีการเดินทางแบบครอบครัวและการท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว

3.1.5 การรับประทานอาหาร

นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมรับประทานอาหาร ในร้านขายอาหารทั่วไป เนื่องจากสะดวก รวดเร็วและราคาอาหารต่ำมากกว่าที่จะใช้บริการตามภัตตาคาร (Research Consultant International of Canwer LP . 2527 : 72) รสนิยมในการบริโภคมากกว่าร้อยละ 65 นิยมรับประทานอาหารในร้านอาหารธรรมดา

3.1.6 การกลับมาของนักท่องเที่ยว

สาเหตุของการกลับมาของนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้วตั้งใจกลับมาอีกครั้งหนึ่งมีหลายสาเหตุด้วยกัน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นจากสถานที่ท่องเที่ยวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนก่อให้เกิดขึ้น ได้แก่ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2545 : 32 – 33)

1. แหล่งท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาประกอบกับวงจรชีวิตของแหล่งท่องเที่ยวแล้วจะพบว่าแหล่งท่องเที่ยวขึ้นบุกเบิก ขึ้นพัฒนาสินค้า และขึ้นการเติบโตคงที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมักจะกลับมาอีก เนื่องจากทรัพยากรยังไม่ถูกทำลายลงไปหรือบางแห่งก็มี

ระบบการจัดการกับแหล่งท่องเที่ยวและมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง ที่พัก อาหาร เป็นต้น

2. การบริการจากบุคลากร เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวกลับมาอีกครั้ง เช่นบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่อุทยาน เป็นต้น บุคลากรที่ประจำกับยานพาหนะ ที่พัก ร้านอาหาร ต้องมีทักษะและศิลปะในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ความสามารถในการให้ข้อมูล การใช้ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

3. เทศกาลประเพณีซึ่งจัดขึ้นในรอบระยะเวลา เช่น งานแห่เทียนเข้าพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี งานเทศกาลดอกบัวตองบาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดให้นักท่องเที่ยวต้องกลับมาอีกครั้ง

4. การกลับมาใช้บริการบางเรื่องเป็นการเฉพาะปัจจุบันกิจกรรมซึ่งแฝงอยู่กับการท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ เช่น การมีสนามกอล์ฟที่ได้มาตรฐานและสวยงาม การมีบริการทางแพทย์ที่น่าเชื่อถือ การนวดเพื่อสุขภาพ การกีฬา เช่น เรือใบ ตกปลา จักรยานภูเขา ทั้งหมดเป็นปัจจัยหลักที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีรสนิยมในเรื่องดังกล่าวกลับมาใช้บริการในกิจกรรมที่ตนเองชอบในแหล่งท่องเที่ยวอีก

3.2 จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ดังนี้คือ

ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งเพศชายและเพศหญิงอยู่ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ด้านระดับการศึกษาพบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงมีการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ด้านอาชีพพบว่าผู้ที่มีเงินเดือนประจำ เช่น ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ นิยมท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนสูงอาชีพอื่นซึ่งนิยมไปเยี่ยมญาติ ด้านระดับรายได้พบว่าผู้มีรายได้สูงนิยมการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนส่วนผู้มีรายได้ต่ำจะท่องเที่ยวเพื่อการเยี่ยมญาติ ด้านวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวพบว่าวัตถุประสงค์ เพื่อการพักผ่อน เยี่ยมญาติ ไปราชการ ติดต่อธุรกิจตามลำดับ ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพบว่ากลุ่มผู้มีอายุมากนิยมท่องเที่ยวประเภทวัด โบราณสถาน เพศชายนิยมท่องเที่ยวในป่าเขาน้ำตกส่วนเพศหญิงนิยมท่องเที่ยวชายทะเล เกณฑ์ในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับสภาพแหล่งเที่ยว ความปลอดภัย และความสะดวกในการเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทางส่วนใหญ่จะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว โดยกลุ่มมีอายุ 36 ปี ขึ้นไปจะเดินทางกับครอบครัว ส่วนผู้มีอายุน้อยจะเดินทางกับเพื่อนระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 1 – 4 วัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยจะทำการศึกษานักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวและเข้าพักอาศัยในโรงแรมในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากข้อคิดเห็นของนักท่องเที่ยวมาพัฒนา ปรับปรุงด้านการบริการ ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและเป็นสากล มีสภาพแวดล้อมที่งดงาม มีบรรยากาศที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวกลับมาเยี่ยมเยือนอีก การวิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1.1 ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไปในปี พ.ศ. 2546 ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเข้าพักในโรงแรมกลุ่มที่ 1 - 3 (การแบ่งกลุ่มโรงแรมตามที่ ททท. กำหนดจากราคา เป็น 5 กลุ่ม) โดยใช้สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโรงแรมทั้ง 3 กลุ่มเฉพาะเดือนสิงหาคม 2546 ซึ่งจากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดทำไว้ในปี พ.ศ. 2543 มีจำนวนประมาณ 23,633 คน

การแบ่งกลุ่มโรงแรมโดยใช้ราคาห้องพักเป็นเกณฑ์ แบ่งได้ 5 กลุ่ม ดังนี้ (กองสถิติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2543)

กลุ่มที่ 1 (Deluxe)	ราคาตั้งแต่ 2,500 บาท ขึ้นไป
กลุ่มที่ 2 (First Class)	ราคาตั้งแต่ 1,650 - 2,499 บาท
กลุ่มที่ 3 (Economy)	ราคาตั้งแต่ 1,000 - 1,499 บาท
กลุ่มที่ 4 (Second Class)	ราคาตั้งแต่ 500 - 999 บาท

กลุ่มที่ 5 (Other) ราคาต่ำกว่า 500 บาท

1.1.2 การสร้างกรอบกลุ่มตัวอย่าง

จากประชากรซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวและเข้าพักในโรงแรม ในกลุ่ม 1 - 3 ในเดือนสิงหาคม จำนวน 23,633 คน ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างที่จะทำการศึกษาทั้งสิ้นเป็นจำนวนร้อยละ 1 ของประชากร โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบสอบถามแสดงดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนยอดรวมแบบสอบถามในการวิจัย

ประเภทโรงแรม	จำนวนตัวอย่าง	
	ยอดรวมนักท่องเที่ยว (เดือนสิงหาคม)	แบบสอบถาม
กลุ่มที่ 1	7,452	75
กลุ่มที่ 2	12,685	127
กลุ่มที่ 3	3,496	35
รวม	23,633	236

1.1.3 แผนการสุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่าง จะดำเนินการสุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป และเข้าพักในโรงแรม กลุ่มที่ 1 - 3 โดยจะทำการสุ่มในเดือน สิงหาคม 2546 โดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 236 แบบสอบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยสร้างให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เครื่องมือแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ ข้อมูลระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน ระดับรายได้ และภูมิฐานะ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และมูลเหตุจูงใจ ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่สอบถามในด้านรูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่ถามในเรื่องความต้องการที่จะไปเที่ยวในอนาคต และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 5 เป็นส่วนที่ถามในด้านปัญหาที่พบจากการท่องเที่ยว และแนวทางในการแก้ไข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

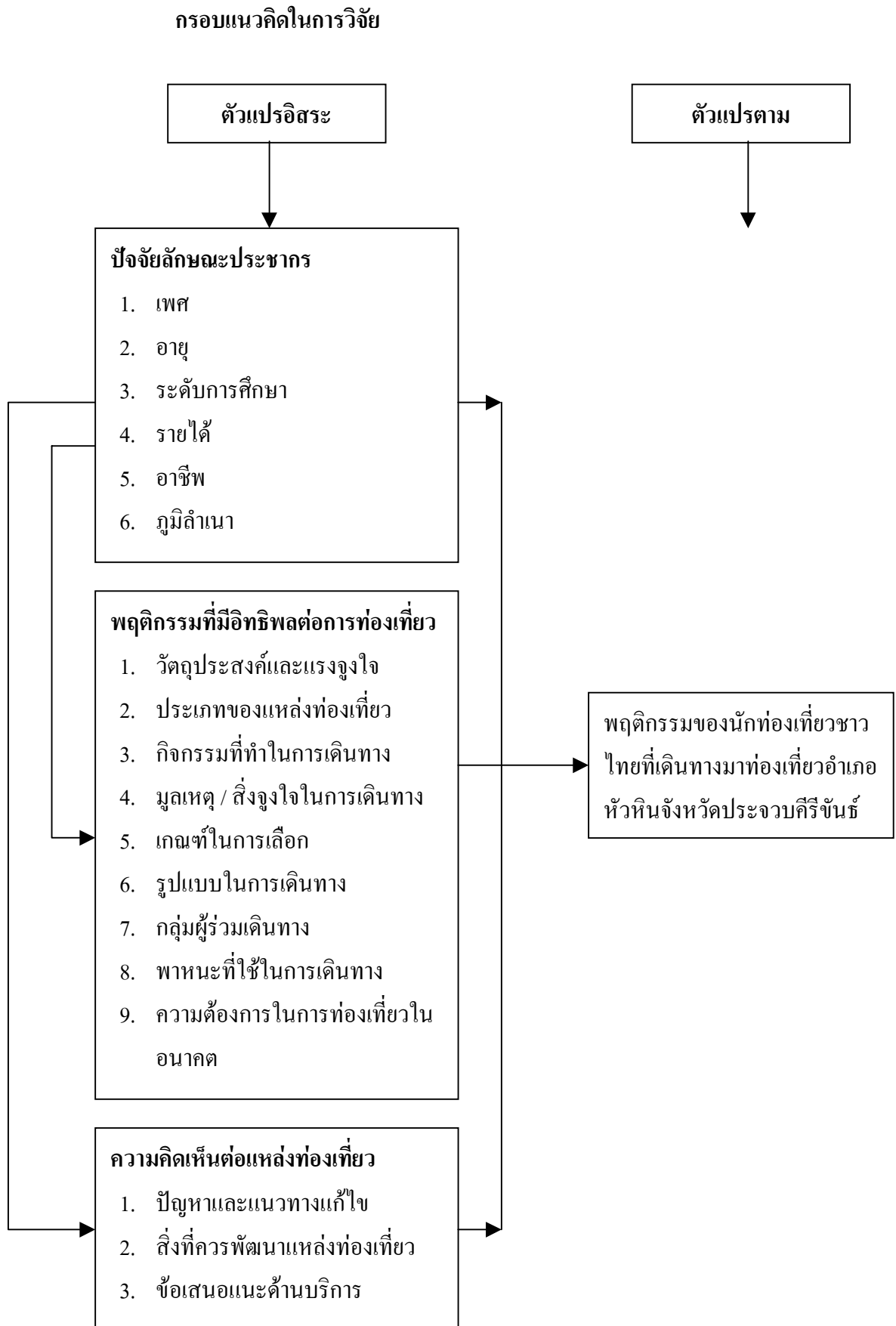
สำหรับข้อมูลปฐมภูมิผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย โดยการนำแบบสอบถาม จำนวน 260 ชุด ไปแจกให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาพักในโรงแรมกลุ่มที่ 1 – 3 ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในช่วงระหว่างเดือน สิงหาคม – ตุลาคม 2546 และได้รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด 260 ชุด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ครบบริบูรณ์ จำนวน 236 ชุด นำมาวิเคราะห์ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์จากเอกสารในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย กระทรวง สภากรม และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด นำมาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ และนำไปประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเพื่อแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงคะแนนดังนี้

0 – 1.00	หมายถึง	ไม่มีความเหมาะสม
1.01 – 2.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
2.01 – 3.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
3.01 - 4.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย
กรณีศึกษา ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ซึ่งนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และมูลเหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับ ความต้องการที่จะไปเที่ยวในอนาคตและข้อคิดเห็น
เพื่อปรับปรุง พัฒนาการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 5 ปัญหาที่พบในการท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไข

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา
สถานภาพการทำงาน ระดับรายได้ และภูมิลำเนา

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุระดับการศึกษา
สถานภาพการทำงาน ระดับรายได้ และภูมิลำเนา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	123	52.10
หญิง	113	47.90
รวม	236	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
15 - 29 ปี	121	51.30
30 - 44 ปี	93	39.40
45 - 59 ปี	19	8.10
60 ปีขึ้นไป	3	1.30
รวม	236	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	5	2.10
มัธยมศึกษาตอนต้น	18	7.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	32	13.60
อนุปริญญา / ปวส.	30	12.70
ปริญญาตรี	137	58.10
สูงกว่าปริญญาตรี	13	5.50
อื่น ๆ	1	0.40
รวม	236	100
สถานภาพการทำงาน		
รับราชการ รัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างบริษัท	121	51.30
ทำธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	54	22.90
เกษตรกร ช่าง รับจ้าง	15	6.40
แม่บ้าน ข้าราชการบำนาญ ผู้สูงอายุ	9	3.80
นักเรียน นักศึกษา	31	13.10
อื่น ๆ	6	2.50
รวม	236	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับรายได้		
น้อยกว่า 3,000 บาท	9	3.80
3,000 - 5,000 บาท	42	17.80
6,999 - 14,999 บาท	114	48.30
15,000 บาทขึ้นไป	71	30.10
รวม	236	100
ภูมิลำเนา		
ภาคเหนือ	19	8.10
ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.)	91	38.60
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20	8.50
ภาคใต้	21	8.90
ภาคตะวันออก	18	7.60
กรุงเทพมหานคร	67	28.40
รวม	236	100

ตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน ร้อยละ 52.10 เป็นเพศชาย และร้อยละ 47.90 เป็นเพศหญิง ช่วงอายุส่วนใหญ่ร้อยละ 51.30 มีอายุระหว่าง 15–29 ปี รองลงมาร้อยละ 39.40 อายุระหว่าง 30–44 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.10 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาร้อยละ 13.60 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 48.30 มีรายได้ในช่วง 6,000–14,999 บาท รองลงมา ร้อยละ 30.10 มีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.30 เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือลูกจ้างบริษัท รองลงมาร้อยละ 22.90 ทำธุรกิจส่วนตัว หรือค้าขาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 38.60 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง (ยกเว้น) กรุงเทพมหานคร รองลงมา ร้อยละ 28.40 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และมูลเหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์และมูลเหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วัตถุประสงค์และแรงจูงใจ ในการท่องเที่ยว		
พักผ่อน	189	80.10
เยี่ยมญาติ	14	5.90
ประชุมสัมมนา	14	5.90
ทัศนศึกษา	11	4.70
กีฬา / เล่นกอล์ฟ	8	3.40
รวม	236	100
ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้ตอบแบบสอบถามไปชม		
ทะเล เกาะ	202	85.60
ภูเขา น้ำตก ป่า ถ้ำ	18	7.60
วัด วัง อนุสาวรีย์	3	1.30
ศูนย์วัฒนธรรม งานเทศกาล	3	1.30
ศูนย์การค้า ตลาดในเมือง	7	3.00
สถานเริงรมย์	1	0.40
อื่น ๆ	2	0.80
รวม	236	100
กิจกรรมที่ทำในการเดินทางมาท่องเที่ยว		
พักผ่อน	174	73.30
แข่งขันกีฬา / ดูกีฬา	2	0.80
เที่ยวชมธรรมชาติ	53	22.50
เที่ยวชมศิลปวัฒนธรรม	3	1.30
เล่นการพนัน	1	0.40
ซื้อสินค้า	3	1.30
รวม	236	100

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มูลเหตุ / สิ่งจูงใจในการมาเที่ยว		
คำชักชวนจากเพื่อนหรือญาติ	104	44.10
รายการนำเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยว	6	2.50
ข่าวสารจากวิทยุ/โทรทัศน์	18	7.60
บทความในหนังสือ / วารสาร	12	5.10
พบบุคคลอื่นมาเที่ยว	21	8.90
เคยมาเที่ยวแล้วประทับใจ	58	24.60
คำแนะนำจาก ททท.	5	2.10
อื่น ๆ	12	5.10
รวม	236	100
เกณฑ์ในการเลือกแหล่งท่องเที่ยว		
สภาพของแหล่งท่องเที่ยว	122	51.70
ความสะดวกในการเดินทาง	76	32.20
ความปลอดภัยในการเดินทาง	7	3.00
ความเหมาะสมกับเวลา	12	5.10
ความเหมาะสมกับค่าใช้จ่าย	13	5.50
ความสะดวกสบายของที่พัก	4	1.70
เพื่อนร่วมทางที่ถูกใจ	2	0.80
อื่น ๆ	-	-
รวม	236	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีวัตถุประสงค์และแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนร้อยละ 80.10 รองลงมาคือเยี่ยมญาติ และประชุมสัมมนา ร้อยละ 5.90 สำหรับประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชอบไปเป็นอันดับหนึ่ง คือ ทะเล เกาะ ร้อยละ 85.60 รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยว ประเภท ภูเขา น้ำตก ป่า ถ้ำ ร้อยละ 7.60 เมื่อสอบถามถึงกิจกรรมที่ทำระหว่าง

เดินทางท่องเที่ยวพบว่า ร้อยละ 73.70 เป็นการพักผ่อน และร้อยละ 22.50 เป็นการเที่ยวชมธรรมชาติ ในด้านมูลเหตุและสิ่งจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวพบว่า ร้อยละ 44.10 เป็นการชักชวนจากเพื่อนหรือญาติ รองลงมาร้อยละ 24.60 เกิดจากการเคยมาเที่ยวแล้วประทับใจ ด้านเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 51.70 จากสภาพของแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ร้อยละ 32.20 จากความสะดวกในการเดินทาง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลและร้อยละ ของรูปแบบในการเดินทางมาท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การใช้บริการในการเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้		
มาด้วยตนเอง	227	96.20
คนในพื้นที่รวมกลุ่มจัดนำเที่ยว	5	2.10
บริษัทนำเที่ยวเอกชน	1	0.40
การนำเที่ยวของหน่วยงาน	3	1.30
อื่น ๆ	-	-
รวม	236	100
บุคคลที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวด้วย		
คนเดียว	37	15.70
กลุ่มคนทั่วไปขนาดไม่เกิน 25 คน	41	17.40
กลุ่มคนเฉพาะครอบครัว ญาติ	155	65.70
กลุ่มคนทั่วไปขนาดเกิน 25 คน	3	1.20
รวม	236	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
พาหนะหลักในการเดินทาง		
รถยนต์ส่วนบุคคล	165	69.90
รถโดยสารประจำทาง	38	16.10
รถไฟ	21	8.90
รถบริษัทนำเที่ยว	1	0.40
รถเช่า	2	0.80
รถเช่าเหมา	3	1.30
เครื่องบิน	4	1.70
รถจักรยานยนต์	2	0.80
รวม	236	100
สถานที่รับประทานอาหาร		
โรงแรม	43	18.20
ภัตตาคาร / สวนอาหาร	61	25.80
ร้านอาหารธรรมดา	116	49.20
บ้านญาติ เพื่อน ซ้อมทำเอง	16	6.80
รวม	236	100
จำนวนคืนพักค้างคืน		
1 คืน	58	24.60
2 คืน	131	55.50
3 คืน	29	12.30
4 คืน	10	4.20
อื่น ๆ	8	3.40
รวม	236	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน (ในรอบ 1 ปี)		
1 ครั้ง	61	25.80
2 ครั้ง	69	29.20
3 ครั้ง	26	11.00
4 ครั้ง	25	10.60
มากกว่า 4 ครั้ง	55	23.30

จากตารางที่ 4.3 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 96.20 เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเอง ร้อยละ 65.70 เป็นการท่องเที่ยวกับกลุ่มคนเฉพาะในกลุ่มครอบครัวเครือญาติ พาหนะหลักในการเดินทางส่วนใหญ่ร้อยละ 69.90 เดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล รองลงมาคือการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง ร้อยละ 16.10 สถานที่ที่นิยมรับประทานอาหารในขณะมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ร้อยละ 49.20 เป็นร้านอาหารธรรมดา รองลงมา ร้อยละ 25.80 เป็นภัตตาคารสวนอาหาร และจะพักค้างคืนจำนวน 2 คืน ร้อยละ 55.50 รองลงมาพักค้างคืน 1 คืน ร้อยละ 24.60 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จะเคยเดินทางมาท่องเที่ยวหัวหินในรอบ 1 ปี ถึง 2 ครั้ง ร้อยละ 29.20 รองลงมา 1 ครั้ง ร้อยละ 25.80 และมากกว่า 4 ครั้ง ร้อยละ 25.80

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการที่จะไปเที่ยวในอนาคตและข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงพัฒนาการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของความต้องการที่จะไปท่องเที่ยวและข้อคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกลับมาเที่ยวหัวหิน		
กลับ	234	99.20
ไม่กลับ	2	0.80
รวม	236	100
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่จะไปในอนาคต		
ทะเล หาดหัวหิน	129	54.70
น้ำตกป่าละอู เขาตะเกียบ	58	24.60
พระราชวังไกลกังวล	25	10.60
ศูนย์วัฒนธรรม งานเทศกาล	8	3.40
ตลาดนัดไร่ไชย	1	0.40
สถานีรถไฟหัวหิน	-	-
สนามกอล์ฟหลวงหัวหิน	5	2.10
หาดสวนสน	6	2.50
อื่น ๆ	4	1.70
รวม	236	100
ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ควรปรับปรุงเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว		
ถนน	108	45.80
ความสะอาด	47	19.90
พาหนะเดินทาง	10	4.20
ความปลอดภัย	15	6.40
ที่พัก	5	2.10
การอนุรักษ์ธรรมชาติ	22	9.30

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งท่องเที่ยว	18	7.60
เอกสาร	4	1.70
เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ	6	2.50
อื่น ๆ	1	0.40
รวม	236	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนร้อยละ 99.20 มีความคิดเห็นว่าจะกลับมาเที่ยวหัวหินอีกและผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.70 มีความเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่จะไปในอนาคต คือ ทะเลและหาดหัวหิน ส่วนความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งที่ควรปรับปรุงเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.80 เห็นว่า ควรปรับปรุงและพัฒนาถนน

ตารางที่ 4.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการปรับปรุงเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาถนนให้เอื้อต่อการจราจร เพื่อให้การสัญจรมีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น	54
2.	ควรมีการจัดเตรียมสถานที่จอดรถ ไว้รองรับสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	47
3.	ควรมีการปรับปรุงในด้านความสะอาดสถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน โดยเฉพาะบริเวณชายหาดหัวหิน	45
4.	ควรมีการพัฒนาให้มีสถานที่พักผ่อนและแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายหาดเพิ่มมากขึ้น	18
5.	ควรมีการกำหนดมาตรการ ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม	16

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
6.	ควรมีการจัดตั้งศูนย์ในการให้บริการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลข่าวสาร ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว	15
7.	ควรมีการปรับปรุงด้านการให้บริการของรถโดยสารประจำทาง	13

จากตาราง 4.5 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 236 ราย มีผู้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปรับปรุงพัฒนาการท่องเที่ยว จากแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 66 ราย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าควรปรับปรุงมากที่สุด คือ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาถนนให้เอื้อต่อการจราจรเพื่อให้การสัญจรมีความสะดวกและรวดเร็วขึ้นโดยมีความถี่ 54 รองลงมาคือ ควรมีการจัดเตรียมสถานที่จอดรถไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ความถี่ 47 และควรมีการปรับปรุงด้านความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวโดยเฉพาะความสะอาดของชายหาด หัวหิน ความถี่ 45

ส่วนที่ 5 ปัญหาที่พบในการท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไข
 ตารางที่ 4.6 ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย ปัญหาที่พบในการท่องเที่ยว

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	184	78.00
มีปัญหา	52	22.00
รวม	236	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.00 ไม่มีปัญหาใด ๆ ในการท่องเที่ยว มีเพียงร้อยละ 22.00 ที่ระบุว่ามีปัญหา ปัญหาที่พบได้แก่ ความไม่สะอาดของชายหาด ปัญหาขยะ ห้องน้ำไม่เพียงพอ ไม่มีที่จอดรถ การขายสินค้าที่มีราคาแพงเกินไป

ตารางที่ 4.7 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาที่พบในการท่องเที่ยว

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรมีการจัดระเบียบจราจร ให้มีประสิทธิภาพเนื่องจากการจราจรติดขัดมาก โดยเฉพาะในช่วงวันหยุด	86
2.	ควรมีมาตรการกำหนดราคาสินค้าและอาหาร เพื่อให้เกิดความยุติธรรมกับนักท่องเที่ยว ไม่ให้ต้องซื้อสินค้าในราคาที่สูงเกินความจำเป็น	64
3.	ควรมีการฝึกอบรมผู้ขับรถรับจ้างและแม่ค้าเกี่ยวกับมารยาทในการให้บริการ	52
4.	ควรมีการจัดตำรวจท่องเที่ยว เพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ	34
5.	ควรมีการจัดทำป้ายบอกทางและแหล่งท่องเที่ยวให้ทั่วถึง	26
6.	ควรมีการเพิ่มปริมาณห้องน้ำสาธารณะให้มีจำนวนเพียงพอกับนักท่องเที่ยว	12

จากตารางที่ 4.7 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 236 ราย มีผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่พบและปรับปรุงจำนวน 93 ราย ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะมากที่สุด คือ ควรมีการจัดระเบียบการจราจรให้มีประสิทธิภาพ ความถี่ 64 และให้มีการฝึกอบรมผู้ขับรถรับจ้างและแม่ค้าเกี่ยวกับมารยาท ในการให้บริการ ความถี่ 52

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ

การบริการ	\bar{X}	S.D	ระดับความเหมาะสม
ที่พัก	3.17	0.58	มาก
อาหาร	2.94	0.58	ปานกลาง
ของที่ระลึก	2.66	0.59	ปานกลาง
บริการท่องเที่ยว	2.78	0.60	ปานกลาง
การเดินทาง	2.88	0.56	ปานกลาง
ความปลอดภัย	2.88	0.57	ปานกลาง
รวม	2.88	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าบริการมีความเหมาะสมมาก คือ ข้อที่เกี่ยวกับที่พัก ($\bar{X} = 3.17$) ส่วนข้ออื่น ๆ ได้แก่ อาหาร ของที่ระลึก บริการท่องเที่ยว และความปลอดภัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยทำการศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.1.2 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางมาท่องเที่ยว ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในอนาคต

1.1.3 เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 236 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้สถิติความถี่ (จำนวน) และร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และมูลเหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบในการเดินทางมาท่องเที่ยวและข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการที่จะไปเที่ยวในอนาคต และข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการท่องเที่ยว ส่วนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการท่องเที่ยววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการประมวลผลข้อมูลได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window

1.3 ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.10 มีอายุ ระหว่าง 15 – 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.30 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 58.10 มีสถานภาพการทำงานเป็นข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างบริษัท คิดเป็นร้อยละ 51.30 มีรายได้ 6,000 – 14,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.30 และมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางยกเว้น กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 38.60

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และมูลเหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 80.10 มีวัตถุประสงค์หลักในการมาท่องเที่ยว คือ เพื่อมาพักผ่อน แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ตอบแบบสอบถามมาเที่ยวในครั้งนี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.60 สนใจที่จะมาท่องเที่ยวทะเลและเกาะ กิจกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามนิยมทำกันในการเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นการพักผ่อน ร้อยละ 73.70 และมูลเหตุจูงใจหรือสิ่งจูงใจในการมาเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 44.10 มาจากคำชักชวนจากเพื่อนหรือญาติ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 96.20 เดินทางมาท่องเที่ยวโดยมาด้วยตนเองและบุคคลที่ร่วมเดินทางมาด้วยส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.70 เป็นกลุ่มคนเฉพาะครอบครัวและญาติ ส่วนพาหนะในการเดินทางส่วนใหญ่จะเดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนบุคคลร้อยละ 69.90 สถานที่ที่นิยมรับประทานอาหารในขณะที่มาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ จะเป็นร้านอาหารธรรมดา ร้อยละ 49.20 และส่วนใหญ่นิยมมาพักค้างคืน จำนวน 2 คืน ร้อยละ 55.50 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเคยเดินทางมาท่องเที่ยวหัวหินในรอบ 1 ปี ถึง 2 ครั้ง ร้อยละ 29.20

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการที่จะไปเที่ยวในอนาคตและข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงพัฒนาการท่องเที่ยว

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 99.20 มีความเห็นว่าจะกลับมาท่องเที่ยวหัวหินอีก และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 54.70 เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่จะไปในอนาคตคือทะเลและหาดหัวหิน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ควรปรับปรุงเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 45.80 เห็นว่าควรปรับปรุงพัฒนาถนน ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งที่ควรปรับปรุงมากที่สุด คือ การปรับปรุงถนนหนทางให้เอื้อต่อการจราจร รองลงมาคือ มีการจัดเตรียมสถานที่จอดรถไว้สำหรับนักท่องเที่ยว และควรปรับปรุงด้านความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว

ส่วนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 78 เห็นว่าการมาท่องเที่ยวไม่มีปัญหาใด ๆ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่พบปัญหาในการมาท่องเที่ยวร้อยละ 22 และผู้ตอบแบบสอบถามที่พบปัญหามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงคือ ข้อที่เห็นว่าควรปรับปรุงมากที่สุดคือ ควรมีการจัดระเบียบการจราจรให้มีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ควรมีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับราคาสินค้าและอาหาร และควรมีการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้ขับรถโดยสารรับจ้างและแม่ค้าเกี่ยวกับมารยาทในการให้บริการ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการบริการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีการบริการที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ในด้านที่พักรองลงมาคือ ด้านอาหาร ด้านการเดินทาง และความปลอดภัย

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยว อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 15 – 29 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพการทำงานเป็นข้าราชการ รัฐวิสาหกิจและลูกจ้างบริษัท มีรายได้ 6,000 - 14,999 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางยกเว้นกรุงเทพมหานคร โดยมีสัดส่วนที่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานครใกล้เคียงกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายนิยมที่จะท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตอำเภอหัวหิน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีธรรมชาติที่หลากหลายทั้ง ทะเล ภูเขา น้ำตก และสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ อีกหลายแห่ง อีกทั้งปัจจุบันประชาชนมีโอกาสได้ศึกษาต่อในจำนวนที่สูงขึ้น ส่งผลให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงมีรายได้ที่ค่อนข้างสูง และสามารถที่จะท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีศักดิ์ ทิพยมหิษฐ์ ที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรีและจังหวัดฉะเชิงเทราผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี การศึกษาส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนมากมีอาชีพเป็นพนักงานองค์กรและบริษัทเอกชน โดยในส่วนภูมิลำเนาที่มีความแตกต่างกัน

ผลการวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และมูลเหตุจูงใจ ในการเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการมาท่องเที่ยว คือ การมาพักผ่อน และแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจและเป็นแรงจูงใจในการมาท่องเที่ยว คือทะเลและเกาะ และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมกระทำในขณะที่มาท่องเที่ยวมักได้แก่การพักผ่อน ส่วนการตัดสินใจมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีมูลเหตุจูงใจมาจากการชักชวนของเพื่อนและญาติ ทั้งนี้เป็นเพราะ ปัจจุบันรัฐบาลได้มีการณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ในจังหวัดต่าง ๆ ภายในประเทศไทยมากขึ้น อีกทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความสวยงาม มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการพักผ่อน โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นส่วนกระตุ้น ให้นักท่องเที่ยว หันมาท่องเที่ยวพักผ่อนในประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะหาดหัวหิน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมานาน อีกทั้งปัจจุบันการสัญจรไปมาก็มีความสะดวกมากขึ้น นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหัวหินมีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศซึ่งส่วนใหญ่นิยมมาพักผ่อน เพราะมีสถานที่พักที่รับรองนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก รวมทั้งการให้บริการสถานที่พักต่าง ๆ ก็ช่วยสร้างความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ดังนั้นหัวหินจึงจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่ยังคงเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวอยู่อย่างไม่เสื่อมคลายซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545 : 8-9) ที่ได้จัดประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยแยกตามลักษณะและความต้องการของนักท่องเที่ยวไว้ในประเภทธรรมชาติซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ ทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน และอ่างเก็บน้ำ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของแมคอินทอชและเกลด์เนอร์ (Macintosh and Goeldner .1980 : 124-125) ที่ได้ระบุถึงความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ส่วนหนึ่งมาจากตัวกระตุ้นทางกายภาพ (Physical Motivators) ซึ่งถือเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อผ่อนคลายทางกายภาพหรือเพื่อร่างกาย เช่น การไปพักผ่อนร่างกาย การทำกิจกรรมทางกีฬา และการไปตากอากาศชายหาด เป็นต้น

ผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเอง และบุคคลที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยมักเป็นกลุ่มคนเฉพาะครอบครัวและญาติ ส่วนใหญ่มักใช้พาหนะรถยนต์ส่วนบุคคลในการเดินทางมาท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมมาพักค้างคืน และมักจะมาหัวหินปีละไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมปัจจุบัน ส่วนใหญ่ทุกคนมักมุ่งที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดรายได้ให้กับครอบครัว เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ค่อนข้างจะบีบบังคับทำให้ประชาชนต้องเร่งสร้างรายได้ อีกทั้งครอบครัวในสังคมมักเป็นครอบครัวเดี่ยว ดังนั้นหากมีโอกาส

หรือเวลาที่เหมาะสมสำหรับการพักผ่อน คนส่วนใหญ่จึงมักมองหาสถานที่พักผ่อนที่เป็นธรรมชาติ ช่วยให้ผ่อนคลายจากงานที่ทำ และมักหาโอกาสเพื่อพักผ่อนกับครอบครัวและญาติพี่น้อง ซึ่งหัวหินเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ค่อนข้างจะสะดวก สำหรับการมาพักผ่อนทั้งมาพักผ่อนประเภทไปเช้า - เย็นกลับ หรือค้างคืน เนื่องจากมีบริการ โรงแรมที่พักไว้บริการเป็นจำนวนมาก และมีลักษณะที่หลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้เลือกตามความพึงพอใจ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย จึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมมาพักผ่อนและท่องเที่ยวกัน ในปีหนึ่ง ๆ ไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง อีกทั้งปัจจุบันหัวหินได้มีการพัฒนาทางด้านแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจังเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวก็กระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จงพิศศิริรัตน์ และคณะ (2534 : 27) ที่กล่าวว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว เพราะมักจะเดินทางท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ ตามแหล่งท่องเที่ยว ในเส้นทางที่มีความสะดวกของการคมนาคมและมีความเป็นอิสระ มีความยืดหยุ่นในการจัดสรรเวลาการท่องเที่ยวและสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2530) ที่กล่าวว่า การเดินทางของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ มักไม่นิยมใช้บริการของบริษัทนำเที่ยวแต่จะเดินทางมาเอง หรือนำรถไปเที่ยวด้วยกัน และลักษณะของการเดินทางมักเป็นกลุ่มและกลุ่มที่สำคัญมากที่สุด คือ กลุ่มเพื่อน และนอกจากกลุ่มเพื่อนก็จะมี การเดินทางแบบครอบครัว และนักท่องเที่ยวยุคใหม่ก็นิยมรับประทานอาหารในร้านขายอาหารทั่วไปเนื่องจากสะดวก รวดเร็ว และราคาอาหารต่ำกว่าที่จะใช้บริการตามภัตตาคาร (Research Consultant International of Canwer LP . 2527 : 72)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการบริการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าการบริการมีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ในด้านที่พัก รองลงมาคือด้านอาหาร ด้านการเดินทางและความปลอดภัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหินเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนั้นปัจจุบันจึงมีการจัดบริการต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย ทั้งบริการที่พัก อาหาร ซึ่งมีหลากหลายสำหรับบริการนักท่องเที่ยวทุกระดับ และปัจจุบันการคมนาคมมีความสะดวกมากเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวสามารถที่จะเดินทางได้ทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน ช่วยให้การเดินทางสะดวกและคล่องตัวมากขึ้น อีกทั้งในด้านความปลอดภัย ในเขตอำเภอหัวหินและแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จะมีตำรวจท่องเที่ยวคอยให้บริการและดูแลความปลอดภัยให้อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545: 7-8) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสงค์การท่องเที่ยว ปัจจัยหนึ่งเกิดจากปัจจัยผลักดัน ซึ่งได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสร้างบ้านแปลงเมือง การมี

รายได้และเวลาว่างเพิ่มขึ้น และความแตกต่างของรูปแบบอาชีพทำให้ระดับวิถีชีวิตความเป็นอยู่แตกต่างกันและดีขึ้น การพัฒนาทางด้านการคมนาคมขนส่งและการสื่อสารตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์และปัจจัยดึงดูด ได้แก่ ความพร้อมของอุปทานการท่องเที่ยวที่เอื้อราคาการท่องเที่ยว กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ความปลอดภัย ความสงบสุขของสังคม และสื่อมวลชน

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการที่จะท่องเที่ยวในอนาคต พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า จะย้อนกลับมาท่องเที่ยวหัวหินอีกและคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการจะไปในอนาคต ได้แก่ ทะเลและหาดหัวหิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหินเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ได้ไกลจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่น ๆ มากนัก อีกทั้งการเดินทางมาหัวหินก็ค่อนข้างจะสะดวกเดินทางได้หลายเส้นทางรวมทั้งชายหาดหัวหินยังคงมีความเป็นธรรมชาติหลงเหลืออยู่ค่อนข้างมาก ทำให้นักท่องเที่ยวที่ได้มาพักผ่อนเกิดความประทับใจและต้องการที่จะกลับมาเที่ยวหัวหินอีก ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545 : 32-33) ที่ได้กล่าวถึงสาเหตุของการกลับมาของนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวและตั้งใจกลับมาอีกครั้ง สาเหตุหนึ่งมาจาก แหล่งท่องเที่ยวซึ่งพบว่า แหล่งท่องเที่ยวขึ้นบูกเบิก ขึ้นพัฒนาสินค้า และขึ้นการเติบโตคงที่ จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมักจะกลับมาอีก เนื่องจากทรัพยากรยังไม่ถูกทำลายลงไป หรือบางแห่งก็มีระบบการจัดการกับแหล่งท่องเที่ยว และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง ที่พักและอาหาร เป็นต้น ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอหัวหิน นั้นอยู่ในขั้นการเติบโตเต็มที่ จึงต้องมีการจัดระบบการจัดการให้ดีเพื่อรักษาสภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ยาวนาน

3. ข้อเสนอแนะ

หัวหิน ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยมในการเดินทางไปท่องเที่ยว เนื่องจากความมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมาช้านานและอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเข้าเย็นกลับได้ภายในวันเดียว หรืออาจพักแรมนาน ๆ ได้ ซึ่งจากสถิติปี พ.ศ. 2543 มีนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 835,638 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 327,520 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2543 : 102) โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวทุก ๆ ปี การที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวมากในแต่ละปีทำให้เกิดปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม การคมนาคม ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

3.1 ด้านการจราจร และความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ควรจัดระบบการจราจรให้มีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาจราจรติดขัดโดยเฉพาะในช่วงวันหยุด บริเวณถนนเพชรเกษม สภาพการจราจรติดขัด เนื่องจากจำนวนรถของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นจำนวนมากไม่สามารถหาที่จอดรถได้ ควรจัดสถานที่จอดรถให้พอเพียงรองรับนักท่องเที่ยว ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น ตำรวจท่องเที่ยวให้มากกว่าที่มีอยู่

3.2 พัฒนาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความสะอาดของบริเวณชายหาดหัวหิน โดยวางมาตรการและบทลงโทษที่เข้มงวด ในการควบคุมความสะอาดของร้านอาหาร การเก็บมูลของผู้ประกอบการจี่ม้าชายหาด และผู้ฝ่าฝืนลักลอบลักลอบระบายน้ำโสโครกลงสู่ทะเล โดยการรณรงค์ให้ผู้ประกอบการ โรงแรม ร้านอาหาร ให้มีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมและร่วมมือกับทางหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ควรเพิ่มถังขยะบริเวณชายหาดให้เพียงพอเพื่อให้เกิดความสะดวกในการทิ้งขยะของนักท่องเที่ยว

3.3 ควรจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น พนักงานขับรถรับจ้าง ผู้ขับขีรถสามล้อรับจ้าง ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์รับจ้าง ผู้ขับขีรถตุ๊กตุ๊ก ผู้ประกอบอาชีพม้าชายหาด ผู้ขายของ เจ้าของธุรกิจบริการต่าง ๆ ให้มีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ในการให้บริการด้วยความซื่อสัตย์ ไม่หลอกลวงนักท่องเที่ยว

3.4 ควรมีมาตรการในการกำหนดราคาที่เป็นมาตรฐานของผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว เช่น เมนูอาหารของร้านอาหารชายหาดหัวหิน ควรตั้งราคาที่เป็นมาตรฐานโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลหัวหิน พาณิชย์จังหวัด เจ้าหน้าที่ตำรวจ ควรกำหนดรายการอาหารที่เป็นกลาง โดยทำเมนูที่รับรองและแจกให้กับร้านอาหารชายหาดเพื่อป้องกันการขายเกินราคา อัตราราคาค่าโดยสารในเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรกำหนดให้มีการติดราคาที่ชัดเจน เป็นต้น

3.5 ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดบุคลากรที่มีหน้าที่ในการให้ข้อมูล แนะนำแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้กับผู้มาใช้บริการ ควรจัดทำป้ายบอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว เช่น แผนที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณทางลงชายหาดหัวหิน

3.6 บริเวณชายหาดหัวหิน ควรจัดเจ้าหน้าที่บริการในส่วนของห้องน้ำ / ห้องอาบน้ำตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดตลอดเวลา เมื่อมีการปิดบริการ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่สะดวกและบางครั้งใช้สถานที่ชายหาดเป็นที่ถ่ายปัสสาวะทำให้เกิดความสกปรก

3.7 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปในอนาคต เพื่อหาข้อมูลมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอหัวหินให้คงอยู่นาน ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการด้านที่พัก หรือด้านอื่น ๆ ในเขตอำเภอหัวหิน หรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยว ของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์